

VANJSKOTRGOVINSKA KOMORA BOSNE I HERCEGOVINE
SEKTOR ZA TRANSPORT I KOMUNIKACIJE
UDRUŽENJE MEĐUNARODNIH ŠPEDITERA

OPĆI UVJETI POSLOVANJA MEĐUNARODNIH ŠPEDITERA
BOSNE I HERCEGOVINE

Sarajevo, decembar/prosinac 2002. godine

I – VAŽENJE UVJETA

Član 1.

Ovi opći uvjeti važe za sve poslove špedicije.

Smatrat će se da su se ugovorne strane sporazumjele o primjeni općih uvjeta, ako je špediter pismeno ukazao svom nalogodavcu da posluje po ovim uvjetima, a nalogodavac nije izričito i pismeno isključio njihovu primjenu.

Član 2.

Špediter je organizator otpreme i dopreme robe svim prijevoznim sredstvima i na svim prijevoznim putevima.

Ugovorom o špediciji obavezuje se špediter da radi prometa određene robe sklapa u svoje ime i za račun nalogodavca, odnosno u svoje ime i za svoj račun, Ugovor o prijevozu i druge ugovore potrebne za izvršavanje prijevoza, te da obavlja ostale uobičajene poslove i radnje, a nalogodavac se obavezuje da mu isplati određene naknade.

Špediterski poslovi su naročito:

- davanje stručnih savjeta i učestvovanje u pregovorima radi zaključenja Ugovora o međunarodnoj prodaji s gledišta transporta, osiguranja, carinskih manipulacija, itd.;
- iznalaženje najpovoljnijih prijevoznih puteva i klauzula koje treba primijeniti u međunarodnoj prodaji i međunarodnom transportu robe radi zaštite interesa nalogodavca;
- osiguranje povlastica, refakcija i drugih pogodnosti od stranih i domaćih prijevoznika i drugih učesnika;
- organiziranje zbirnog prometa;
- organiziranje multimodalnog transporta robe i distribucije po sistemu "od vrata do vrata";
- zaključivanje ugovora o prijevozu u svim granama prometa;
- zaključivanje ugovora o utovaru, istovaru, pretovaru, sortiranju, pakovanju, odnosno vršenju ovih i sličnih usluga;
- zaključivanje ugovora o skladištenju robe;
- skladištenje robe;
- zaključivanje ugovora o osiguranju robe;
- zastupanje i obavljanje poslova u vezi sa carinjenjem robe (carinsko zastupništvo);
- uzimanje uzoraka, utvrđivanje količine robe bez izdavanja certifikata;
- učestvovanje u naplati isporučene robe;
- izdavanje špediterskih potvrda, kao instrumenta u plaćanju u vanjskotrgovinskom prometu robe, te izdavanje ostalih FIATA dokumenata;
- ispostavljanje ili pribavljanje transportnih i drugih dokumenata;
- kontroliranje obračunske ispravnosti transportnih dokumenata, te obračun transportnih i drugih troškova;
- poduzimanje mjera za obeštećenje u slučajevima gubitka, oštećenja ili zakašnjenja isporuke robe;

- pribavljanje dozvola za prijevoz robe i ostalih dokumenata;
- organiziranje doleđivanja, te hranjenja i pojenja živih životinja;
- obavljanje usluga na međunarodnim sajmovima, samostalnim i specijalnim izložbama i sličnim priredbama u zemlji i inostranstvu,
- organiziranje unutarnje špedicije;
- obavljanje ostalih poslova uobičajenih u međunarodnoj špediciji.

II – P O N U D A

Član 3.

Ponuda špeditera obuhvata samo poslove koji su u njoj izričito navedeni.

Član 4.

Ponuda važi samo do roka određenog za njeno prihvatanje.

Član 5.

Ponuda u obliku jedne ukupne svote (kompletan forfaitni stav za sve faze špedicije, odnosno transporta), koja, pored ostalog, sadrži vozarinu, troškove carinskog zaustpništva, skladišninu i druge slične izdatke, važi prema okolnostima koje postoje u momentu kada je ponuda načinjena.

Troškovi koji nisu obuhvaćeni forfaitnim stavom nalogodavac će posebno nadoknaditi špediteru.

Nalogodavac ne može prenosi prihvaćene forfaitne stavove na treća lica bez pristanka špeditera.

III – N A L O G (DISPOZICIJA)

Član 6.

Otpremu robe, kao i poslove u vezi s otpremom robe špediter vrši na temelju naloga (dispozicije) nalogodavca.

Nalog (dispozicija) sadrži sve potrebne podatke o robi i njenim osobinama, tačne upute u pogledu njene otpreme i izvršenja poslova u vezi sa otpremom, a isto tako i druge podatke koji su potrebni za pravilno i pravovremeno izvršavanje datog naloga.

Član 7.

Nalogodavac je dužan obavijestiti špeditera o osobinama robe, kojima može biti ugrožena sigurnost lica ili dobara, ili nanesena šteta.

Kada se u pošiljci nalaze dragocjenosti, papiri od vrijednosti ili druge skupocijene stvari, nalogodavac je dužan o tome obavijestiti špeditera i saopćiti mu njihovu vrijednost u momentu predaje radi otpreme.

Član 8.

Špediter je dužan da se pridržava dispozicije nalogodavca.

Nalogodavac će obavijestiti špeditera, ako prenose svoja prava iz ugovora o špediciji na treće lica.

Špediter je odgovoran prema trećem licu u granicama svojih obaveza prema svome nalogodavcu ako drugačije nije ugovoreno.

Član 9.

Kada je špediteru data dispozicija smatra se da mu je dato i ovlaštenje za plaćanje vozarina, dažbina i drugih troškova.

Nalogodavac će špediteru pravovremeno staviti na raspolaganje potrebna sredstva za plaćanje troškova iz stava 1. ovog člana, u protivnom će snositi posljedice.

Ukoliko naredbodavac uputi špeditera da se za sredstva iz stava 2. ovog člana obrati poslovnom partneru nalogodavca, nalogodavac je dužan prethodno na to obavezati svog poslovnog partnera. U ovakvim slučajevima špediter vrši naplatu na trošak i rizik naredbodavca,

na način da nalogodavac ostaje u obavezi prema špediteru ukoliko iz razloga koji su van njegovog domašaja ne uspije naplatiti troškove od poslovnog partnera.

Član 10.

Nalog (dispozicija) se u pravilu daje pismeno.

Nalog dat pismeno, telefonom, telegrafom ili telefaksom po pravilu treba biti potvrđen po mogućnosti istog, a najkasnije slijedećeg radnog dana.

Ako je nalog dat usmeno, telefonom, telegramom, telefaksom i E-mailom, a nije naknadno potvrđen u smislu prethodnog stava, špediter ne odgovara za štetne posljedice.

Kada je nalog očito nepotpun, nejasan ili protivrječan špediter je dužan blagovremeno tražiti od nalogodavca potrebna razjašnjenja.

Ako je špediter u datim okolnostima u nemogućnosti pribaviti potrebno razjašnjenje, a slučaj ne trpi odlaganje, dužan je postupiti kao dobar privrednik štiteći interese nalogodavca, s tim da ga o tome odmah obavijesti.

Član 11.

Nalogodavac snosi sve posljedice nastale usljed pogreške, nepotpune, nejasne, protivrječne i prekasno date dispozicije.

Član 12.

Nalogodavac pravovremeno predaje špediteru sva dokumenta potrebna za izvršenje naloga (dispozicije).

Smatrat će se da nalogodavac nije predao špediteru potrebna dokumenta i u onim slučajevima kada njegov poslovni partner nije špediteru pravovremeno dostavio takva dokumenta.

Špediter ne odgovara za skrivene neispravnosti dokumenta.

Sve posljedice proistekle iz neispravnih dokumenata ili nepravovremenoj predaji špediteru snosi nalogodavac.

Špediter nije dužan predati, odnosno preuzeti robu uz davanje garancije.

Član 13.

Špediter koji izvršava nalog (dispoziciju) u pogledu naplate nalogodavčevog potraživanja od primaoca robe, ne ispituje osnovanost naloga niti preuzima jamstvo.

Ako primalac odbije da preuzme robu, špediter je dužan da o tome obavijesti nalogodavca i istovremeno poduzme potrebne mjere za njeno čuvanje do naknadnog naloga.

Nalogodavac će isplatiti špediteru, za poslove iz prethodnog stava, posebnu naknadu za usluge, te mu nadoknaditi sve troškove koje ima oko naplate potraživanja.

Član 14.

Kada nalogodavac izmijeni dispoziciju, čije je izvršenje već započeto, špediter će postupiti po izmijenjenoj dispoziciji ukoliko mu je to moguće, bez odgovornosti za posljedice izazvane izmjenom dispozicije.

Član 15.

Kada nalogodavac povuče datu dispoziciju, dužan je isplatiti špediteru naknadu za već učinjene usluge, kao i naknadu za prouzrokovane troškove.

IV – PRIHVAT I PREDAJA ROBE

Član 16.

Špediter je primio robu, kada ju je preuzeo radi otpreme.

Smatra se da je predajom prijevozniku izvršena predaje robe.

Ukoliko nije protivno ugovoreno, špediter može sam izvršiti prijevoz, u cijelosti ili djelimično.

Ako špediter izvrši prijevoz, ima prava i obaveze prijevoznika.

Član 17.

Špediter je dužan obavještavati nalogodavca o glavnim fazama transporta njegove robe.

Član 18.

Ako je nalogodavac zaključio ugovor za prijevoz robe morem, obavezno je da ugovori i uvjete iskrcaja i ukrcaja uobičajene u odnosima lukama.

Nalogodavac snosi troškove nastale zbog toga što lučko preduzeće ili brodar nije ispunjavao uvjete iskrcaja i ukrcaja, uobičajene u luci.

Nalogodavac snosi i troškove koji su nastali usljed zakrčenja luke, pristaništa, ranižiranih i sabirnih stanica i drugih prometnih punktova, nedostatka skladišnog prostora, nedostatka prijevoznih sredstava, čekanja broda u luci i drugih prijevoznih sredstava u pristaništima i željezničkim stanicama, prekovremenog produženog rada, čekanja u praznične i nedeljne dane i prekida usljed nevremena.

Član 19.

Špediter ne odgovara za obavještenja brodova i njegovog agenta u pogledu kretanja i dolaska broda, kao ni za obavještenja ostalih brodova.

Špediter je dužan da kontroliše podatke u vezi sa radom broda, naročito podatke u pogledu obračuna utrošenog vremena kod stojnica i prekostoynica, te odgovara za ove podatke.

Član 20.

Danguba prijevoznih sredstava za pošiljke kod kojih je špediter po transportnim dokumentima primalac, a koje nisu nastale dokazanom krivicom špeditera, snosi nalogodavac s pravom regresa prema preduzeću koje je skrivilo dangubu.

V – TRANSPORTNI I PROPATNI DOKUMENTI

Član 21.

U pogledu dokumenata potrebnih za prijevoz robe špediter se može poslužiti postojećim tipskim ispravama-obrascima koji su uobičajeni u pojedinim granama prometa. Ukoliko u ovim dokumentima postoje klauzule kojima se umanjuje ili isključuje odgovornost prijevoznika, špediter za te klauzule ne odgovara.

Kada nalogodavac hoće da isključi neke klauzule u običajenim transportnim dokumentima, on će to izričito i pismeno, pravovremeno saopštiti špediteru.

Špediter je dužan upozoriti nalogodavca kada usljed isključenja ili dodavanja klauzula u transportnim dokumentima mogu očigledno nastati štetne posljedice.

Član 22.

Špediter ne ispituje pravovaljanost ovlaštenja donosioca popratnih dokumenata, kao ni potpisnika dispozicije.

Špediter, isto tako, po primljenoj dispoziciji ne ispituje da li postoje zakonske ili druge smetnje za otpremu robe, te da li postoje uvozna, izvozna ili tranzitna ograničenja, i tome sl.

Eventualni troškovi, nastali u vezi s tim, terete nalogodavca.

VI – PRISPIJEĆE OŠTEĆENE POŠILJKE I POSTUPAK

Član 23.

Kada pošiljka stigne na odredište vidljivo oštećena ili s vidljivim koletarnim manjkom špediter je, ukoliko na tom mjestu zatupa primaoca, dužan bez odlaganja obavijestiti nalogodavca o oštećenju i o svim događajima značajnim za nalogodavca, te preuzeti sve potrebne mjere radi očuvanja njegovih prava prema odgovornom licu.

Član 24.

Ako špediter smatra da u interesu nalogodavca treba poduzeti izvjesne radnje, a ne može prethodno pribaviti njegovo uputstvo, ovlašten je izvršiti te ranje za račun i na rizik nalogodavca. Kada špediter na nekom pretovarnom mjestu zastupa i pošiljaoca i primaoca dužan je pažnjom dobrog privrednika štitiiti interese i jednog i drugog obavještavajućih ih o svom radu.

Član 25.

Špediter je dužan u slučaju generalne havarije obavijestiti nalogodavca o činjenicama koje je saznao.

VII – INSTRADACIJA

Član 26.

Kada dispozicija ne sadrži nalog o prijevoznom putu, prijevoznom sredstvu i načinu na koji treba otpremiti robu, špediter je ovlašten da odabere, odnosno kombinira elemente koji će biti najpovoljniji za nalogodavca.

Član 27.

Kada se roba otprema željeznicom, a nalogodavac je naznačio samo prebivalište primaoca, bez oznake uputne stanice špediter će, ukoliko nije u mogućnosti pravovremeno pribaviti od nalogodavca potrebna razjašnjenja, pošiljku uputiti na onu stanicu koja je najpovoljnija za nalogodavca.

U ovom slučaju špediter ne odgovara za izbor stanice.

Član 28.

Špediter može denačne pošiljke otpremiti u zbirnom prometu, ako nije primio izričit drugačiji i pismeni nalog.

O poduzimanju i otpremi robe špediter je dužan izdati nalogodavcu, ako to nalogodavac zahtijeva, uobičajenu špeditersku potvrdu.

Špediter ima pravo na razliku u vozarini postignutu zbirnom otpremom, ali u tom slučaju nema pravo na potrebnu dodatnu naknadu.

Član 29.

Nalogodavac će u posebnom ugovoru, a u skladu s paritetom iz tog ugovora, obavezati svog partnera da se u pogledu transporta robe pridržava uputstava koje mu bude dao špediter.

Špediter ne odgovara za štetu, ako se nalogodavčev partner ne bude pridržavao njegovih uputstava.

VIII – ROKOVI

Član 30.

Špediter odgovara za rok otpreme ili isporuke samo ako se na to izričito obvezao, pa i onda u granicama odgovornosti vozara i drugih učesnika u transportu robe koje špediter angažira.

Član 31.

Špediter je dužan u mjestu pretovara robe postupiti savjesno i pažljivo, kako bi se pretovar obavio na najpovoljniji način.

Špediter ne odgovara za smetnje i zakašnjenja u pretovaru robe koji su posljedica propusta prijevoznika, pretovarnih i drugih preduzeća ili više sile.

Špediter ne odgovara za nepravovremeno postavljanje prijevoznih sredstava od strane vozara, te za nepravovremeno prispjeće robe uslijed zastoja u prometu i drugih smetnji.

IX – PREGLED PAKOVANJA

Član 32.

Nalogodavac, odnosno njegov partner dužan je da robu pakuje prema njenoj prirodi, obilježjima, te potrebama prijevoznog puta i prijevoznog sredstva.

Špediter ne odgovara za posljedice koje nastanu ako se nalogodavac, odnosno njegov partner ne pridržavaju odredbi iz ugovora.

Ako špediter uoči da roba nije zapakovana ili inače nije spremljena za prijevoz kako treba, špediter je dužan upozoriti nalogodavca na te nedostatke.

Kada bi čekanje da ih nalogodavac otkloni bilo od štete za nalogodavca, špediter ih je dužan otkloniti na račun nalogodavca.

X – UTVRĐIVANJE KOLIČINE

Član 33.

Ako drugačije nije ugovoreno špediter preuzima komadnu robu samo po broju komada, a rasutu robu prema navodima nalogodavca ili po transportnim dokumentima, bez odgovornosti za težinu, sadržaj odnosno prirodu robe.

Vaganje, mjerenje i brojanje robe i koleta vrši se samo po nalogu ili u slučaju očitog oštećenja ili manjka robe uz naplatu troškova i dodatne naknade.

Špediter može vagati robu i preko preduzeća koje se bavi tim poslom.

XI – VAĐENJE UZORKA

Član 34.

Špediter vadi i otprema uzorke prema dispoziciji nalogodavca.

Troškove vađenja, otpreme i dodatnu naknadu snosi nalogodavac.

Špediter je odgovoran samo za vađenje uzoraka iz partije robe koja mu je naznačena.

XII – CARINJENJE

Član 35.

Smatra se da je davanjem naloga (dispozicije) za otpremu robe dat i nalog za carinjenje, ako nije izričito i pismeno drugačije ugovoreno.

U postupku carinjenja robe špediter nastupa u ime i za račun nalogodavca. Špediter podnosi carinska dokumenta na temelju podataka nalogodavca, odnosno njegovog poslovnog partnera.

Špediter ne snosi odgovornost ukoliko se podaci ne slažu sa stvarnim stanjem. Nalogodavac je dužan nadoknaditi špediteru time proizrokovanu štetu.

Za obavljanje poslova carinskog zastupnika špediteru pripada posebna naknada.

Nalog za carinjenje robe ne sadrži obavezu špeditera da ispalti carinske pristojbe za račun nalogodavca.

Špediter određuje mjesto carinjenja kada ono u dispoziciji, odnosno propisima nije određeno.

XIII – OSIGURANJE

Član 36.

Špediter osigurava robu po izričitoj dispoziciji u vezi sa svakom pojedinom otpremom. Oznaka vrijednosti pošiljke u dispoziciji nije dovoljna sama po sebi, da bi se smatrala nalogom za osiguranje. Isto tako, osiguranjem jedne pošiljke ne nastaje obaveza špeditera da osigurava sve kasnije pošiljke svog nalogodavca.

Kada nalog za osiguranje ne sadrži posebne rizike koje treba pokriti osiguranje, špediter je dužan pokriti samo osnovne transportne rizike.

Ako nalogodavac nije dao nalog za osiguranje, ili je dao nalog za djelimično pokriće, štetne posljedice koje bi usljed toga nastale padaju na teret nalogodavca.

XIV – SKLADIŠTENJE ROBE

Član 37.

Špediter je dužan uskladištiti robu ako to zahtijeva komitent.

Špediter može uskladištiti robu bez posebnog naloga u svom skladištu ili u skladištu trećeg lica, ako daljnja otprema robe zahtijeva sortiranje, pakovanje, distribuciju, ili druge manipulacije.

Član 38.

Špediter je dužan da robu uskladišti u odgovarajućem skladišnom prostoru, rukovodeći se pri tom podacima komitenta, odnosno svojim poznavanjem robe.

Član 39.

Špediter je dužan izvijestiti komitenta o skladišnom preduzeću u kojem je roba uskladištena. Ovo obavještenje nije potrebno kada se uskladištava roba istog komitenta u uobičajeno skladište ili kod uobičajenog skladišnog preduzeća.

Član 40.

U skladištu trećeg lica roba se ima uskladištiti po pravilima važećim za to skladište ili prema postojećim običajima.

Član 41.

Uskladištenje robe u vlastita skladišta špediter vrši prema podacima dobivenim od komitenta, odnosno podacima sadržanim u prijevoznim i prpratnim dokumentima. Štetu nastalu usljed netočnih i nepotpunih podataka snosi komitent.

U slučaju pomanjkanja takvih podataka mjerodavni su podaci koje bude utvrdio špediter.

Ako špediter uoči na robu, uskladištenoj u vlastitom skladištu, ili njenoj ambalaži kakvo oštećenje, dužan je za račun komitenta preuzeti potrebne mjere za zaštitu robe, odnosno ambalaže.

Špediter ne vrši poseban nadzor nad uskladištenom robom, osim ako to izričito zahtijeva komitent, ili je takav nadzor potreban po prirodi robe.

Član 42.

Komitent može vršiti pregled uskladištene robe u pratnji ovlaštenog špediterovog predstavnika, a u skladu sa pravilima skladišta, kao i carinskim propisima, ako je u pitanju carinska roba.

Član 43.

Komitent je isključivo, preko špeditera, ovlašten da raspolaže uskladištenom robom.

Ako komitent ovo pravo prenese na drugog, izvijestiti će o tome, bez odlaganja, špeditera, isplatiti svoje obaveze špediteru i dati mu uputstva u pogledu daljeg postupka sa robom.

Član 44.

Po posebnim uslovima uskladištavat će se roba:

- a) ekspozivi, samozapaljivi i lako zapaljivi predmeti,
- b) roba koja širi neugodan miris,
- c) roba koja može stalno uticati na drugu uskladištenu robu,
- d) lako pokvarljiva roba koja je podložna propasti i truljenju,
- e) radioaktivne materije,
- f) volumenozna roba, prema odredbama komitenta ili skladištara,
- g) druga opasna roba.

Ako se neka roba pomenuta u prethodnom stavu preda na uskladištenje, a špediter nije upozoren na prirodu robe, komitent odgovara za nastalu štetu. Špediter je, osim toga, ovlašten da za račun i odgovornost komitenta odstrani ovu robu i prije nego što izvijesti o tome komitenta, ili da je proda na javnoj dražbi prema običajima mjesta gdje je roba uskladištena.

Član 45.

Špediter odgovara za propast ili oštećenje robe uskladištene u njegovom skladištu, ako sa robom nije postupio pažnjom urednog skladištara. Kada se roba ili ambalaža ošteti krivicom špeditera, on je dužan da na svoj teret otkloni nastalu štetu. Ako takva mogućnost ne postoji, špediter je dužan nadoknaditi nastalu štetu.

Član 46.

Špediter ne odgovara za nastalu štetu usljed toga što ona nije upakovana, odnosno što je nedovoljno ili neodgovarajuće pakirana.

Član 47.

Ako je šteta nastala usljed uskladištenja na otvorenom skladištu špeditera, uobičajeno je da se takva roba uskladištava na otvorenom skladištu, ili ako je takvo uskladištenje uslijedilo po nalogu komitenta, štetu snosi komitent.

Član 48.

Špediter ne odgovara za štetu prouzrokovanu višom silom. Isto tako ne odgovara za štetu zbog prirodnih svojstava stvari, ako i zbog curenja, plijesni, hrđe, prljanja i tome slično.

Špediter je dužan da o šteti iz prethodnog stava, bez odlaganja, obavijesti komitenta.

Član 49.

Robu koja je uskladištena u osobnom skladištu ili u skladištu trećeg lica, špediter osigurava samo po pismenom nalogu komitenta.

Član 50.

Kad nalog za osiguranje ne sadrži bliže podatke, špediter osigurava robu u svom skladištu samo za slučaj požara i poplava.

Član 51.

Vidljive manjkove i štete na robi u skladištu špeditera, odnosno na njenoj ambalaži komitent utvrđuje odmah nakon preuzimanja.

Za manjkove i štete koje nisu vidljive i ne mogu se spolja utvrditi ima se izvršiti reklamacija špediteru preporučenim pismom u roku od osam dana po prijemu robe.

Roba se ne smije skloniti sa mjesta gdje je šteta ustanovljena sve dok špediter ne pregleda robu, te utvrdi štetu i njene uzroke.

Špediter je dužan da izvrši ovaj pregled u roku od sedam dana po saznanju za štetu.

XV – NAKNADA ZA USLUGE I NAKNADA TROŠKOVA

Član 52.

Špediter ima pravo na naknadu za svoje usluge, kao i naknadu svojih troškova.

Naknada se utvrđuje tarifom ili posebnim ugovorom.

Nalogodavac ostaje u obvezi prema špediteru i kada ga uputi da svoju naknadu naplati kod trećih lica.

Špediter ima za svoje usluge izvršene instranom nalogodavcu pravo na naknadu za te usluge i naknadu svojih troškova u valuti zemlje u kojoj nalogodavac ima svoje sjedište, ili, po sporazumu, u nekoj drugoj valuti.

Kada je špediter, pozvan prije roka zastarjelosti, isplatio manje zaračunatu vozarinu, carinske pristojbe, skladištninu, prekostojnice i tome slično, nalogodavac je dužan, ako ovi izdaci nisu bili obuhvaćeni jednom ukupnom svotom (forfaitni stav), nadoknaditi mu isplaćene iznose.

Zabrana i druge mjere ne utiču na pravo špeditera prema nalogodavcu, pa mu i u ovakvim slučajevima sva njegova prava na naknadu ostaju netaknuta.

Račun špeditera plativ je u roku od osam dana po prijemu, ako nije drugačije dogovoreno. Prigovori na račun imaju se staviti u istom roku.

Kada se prigovorom osporava samo dio računa, nesporni dio plativ je u roku od osam dana.

Kada špediter u izvršenju naloga predujmi vlastita sredstva ima pravo na posebnu proviziju za izdatu gotovinu, čija se visina utvrđuje tarifom, odnosno sporazumom sa nalogodavcem.

XVI – ODGOVORNOST ŠPEDITERA

Član 53.

Špediter je dužan u svakoj prilici postupiti kako to zahtijevaju interesi nalogodavca i s pažnjom dobrog privrednika.

Kada je ugovorom o špediciji određena jedna ukupna svota (kompletan forfaitni stav za sve faze špedicije, odnosno transporta) za izvršenje cjelokupnog naloga o špediciji robe, ona obuhvata kompletnu naknadu za sve usluge, tj. naknadu po osnovu špedicije, naknadu za prevoz, te naknadu ostalih troškova.

U ostalim slučajevima špediter odgovara za izbor prijevoznika, te za izbor drugih lica sa kojim je u izvršenju naloga zaključio ugovor (skladištenje robe i sl.), ali ne odgovara i za njihov rad, izuzev ako je tu odgovornost preuzeo ugovorom.

U ovim slučajevima špediter je dužan poduzeti sve potrebne mjere radi osiguranje nalogodavčevog prava na naknadu štete.

Špediter koji izvršenje cjelokupnog naloga povjeri drugom špediteru, umjesto da ga sam izvrši, odgovara za njegov rad.

Ako špediter obavlja sam i druge poslove obuhvaćene nalogom, običajima ili općim uvjetima ima pravo i obaveze koji proizilaze iz takve vrste poslova.

Ako nalog sadrži izričito ili prešutno ovlaštenje špediteru da povjeri izvršenje naloga drugom špediteru ili ako je očigledno u interesu nalogodavca, špediter odgovara samo za njegov izbor, osim ako je preuzeo odgovornost za njegov rad.

Član 54.

Špediter odgovara za broj komada kao i za oznake koleta, ukoliko su vidljive.

Špediter ne odgovara za težinu, kubaturu, kvalitet, sadržinu i vrijednost robe.

Smatra se da je usluga špeditera ispravno izvršena ako je pošiljka dalje otpremljena u onom stanju u kojem je primljena.

Špediter ne odgovara za štetu nastalu uslijed više sile ili svojstva same robe.

Član 55.

Špediter ne odgovara za netačno obračunate vozarine, kao i carinske i druge javne pristojbe.

On je dužan podnijeti reklamaciju samo ako to nalogodavac izričito traži. U tom slučaju nalogodavac je dužan predati špediteru transportna, carinska i druga dokumenta potrebna za podnošenje reklamacije.

Špediter je dužan otpremiti nalogodavcu dokumenta u roku od tri dana po njegovom prijemu.

Član 56.

Špediter može, ukoliko je to objektivno moguće, a po traženju nalogodavca na trošak, za račun i uz rizik nalogodavca podnijeti odštetni zahtjev i voditi spor protiv lica sa kojim je sklopio ugovor o izvršavanju naloga za špediciju robe.

XVII – ZALOGA I ZADRŽAVANJE

Član 57.

Radi osiguranja naplate svojih potraživanja nastalih u vezi sa ugovorom o špediciji, špediter ima pravo zaloge i zadržavanja na robu predatoj radi otpremanja i u vezi sa otpremanjem sve dok je drži ili dok ima ispravu pomoću koje može sa takvom robom raspolagati.

Kada je u izvršenju špedicije sudjelovao i drugi špediter, on je dužan brinuti se o naplati potraživanja, te o ostvarivanju prava zaloge prethodnih špeditera.

Ako drugi špediter isplati špediterova potraživanja prema nalogodavcu, ta potraživanja i špediterova prava zaloge prelaze na njega po samom zakonu. To isto biva ako drugi špediter isplati potraživanja prijevoznika.

Član 58.

Kada je po dispoziciji nalogodavca roba stavljena na raspolaganje trećem licu, ili se ima predati trećem licu, špediter se može koristiti pravom zaloge za potraživanja prema trećim licima samo ako je potraživanje u vezi sa robom koju špediter drži po pomenutom osnovu.

Broj : VTK / STK – 492/02

Sarajevo, decembra/prosinca 2002. godine

PREDJSJEDNIK
Mustafa Ahatović,s.r.